A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2023. március 9.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – Joghatóság fogyasztói szerződések esetén – A »fogyasztó« fogalma – A fogyasztói minőségre hivatkozó személynek a másik szerződő félben olyan benyomás keltésére alkalmas magatartása, hogy szakmai célból jár el”

A C-177/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landesgericht Salzburg (salzburgi regionális bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2022. március 8-án érkezett, 2022. február 24-i határozatával terjesztett elő a

JA

és

a **Wurth Automotive GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: L. S. Rossi tanácselnök, J.-C. Bonichot és O. Spineanu-Matei (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– JA képviseletében B. Heim Rechtsanwalt,

– az Európai Bizottság képviseletében S. Noë és M. Wasmeier, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 17. és 18. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a JA osztrák állampolgár és a Wurth Automotive GmbH német társaság között, az osztrák bíróságoknak egy adásvételi szerződés tárgyát képező gépjármű rejtett hibái miatti kártérítési kérelem elbírálására vonatkozó joghatósága tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

3 Az 1215/2012 rendelet „Joghatóság” című II. fejezetének „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” című 4. szakaszában található 17. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Valamely személy, a fogyasztó által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 6. cikk és a 7. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

a) a szerződés tárgya áruk részletfizetésre történő értékesítése; vagy;

b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak; vagy

c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik.”

4 E rendelet 18. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél székhellyel rendelkezik, akár – függetlenül a másik fél székhelyétől – saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

5 Az alapeljárás felperese, akinek élettársa gépjármű-kereskedő és egy gépjármű-értékesítési online platform ügyvezetője (a továbbiakban: élettárs), e platform kezdőoldalán mint grafikus és honlaptervező szerepelt, anélkül hogy az alapügy tényállásának időpontjában e tevékenységet ténylegesen gyakorolta volna.

6 Az alapeljárás felperesének kérésére, aki gépjárművet kívánt vásárolni, az élettárs kutatásba kezdett, és kapcsolatba lépett az alapeljárás alperesével oly módon, hogy 2019. március 11-én szakmai e-mail-címéről elektronikus levelet küldött a részére, amelyben az árrés szerinti adózásra vonatkozó szabályozás alapján megállapított, gépjármű vásárlására vonatkozó árajánlatot adott Németországban történő első nyilvántartásba vétel és készpénzfizetés mellett. Ezen ajánlatban említésre került, hogy az adásvételi szerződést az alapeljárás felperese nevében kell megkötni. Az élettárs és az alapeljárás alperesének munkatársa között telefonbeszélgetésre is sor került, annak tartalmát azonban nem lehetett jogilag megkövetelt módon megállapítani.

7 Az alapeljárás alperese elektronikus levélben megküldte az élettárs részére az adásvételi szerződést, amely vevőként a „JA társaságot” említette, és tartalmazta a „Külön megállapodások: kereskedői ügylet/visszavétel és garancia kizárva/az átadásra csak a vételár átvételét követően kerül sor […]” című rovatot.

8 Az alapeljárás felperese e szerződést anélkül írta alá, hogy annak rendelkezéseit vitatta volna. Ezt követően az élettárs a szerződést elektronikus levélben visszaküldte az alapeljárás alperesének, és 2019. március 13-án átvette a gépjárművet ez utóbbitól.

9 A fentiek kapcsán kibocsátott számla a következő megjegyzést tartalmazta: „a [hozzáadottérték-adó (héa)] feltüntetése nem lehetséges – [az Umsatzsteuergesetz (a héáról szóló törvény)] 25a. §-a”. Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az alapeljárás alperesének informatikai rendszerében a külön megállapodások nem jelennek meg automatikusan javaslatként, hanem azokat az eladónak kell az adásvételi szerződésben feltüntetnie. A magánszemélyekkel kötött szerződésekben a „Tisztelt Uram/Hölgyem” megszólítás használatos. E szerződések egyéves szavatossági záradékot is tartalmaztak.

10 Az érintett gépjárművet az alapeljárás felperesének nevén vették nyilvántartásba. Néhány héttel később az élettárs azt a kérdést intézte az alapeljárás alpereséhez, hogy fel lehet-e tüntetni a héa összegét a kiállított számlán, amely kérés teljesítését az utóbbi megtagadta.

11 Az alapeljárás felperese, miután megállapította, hogy e gépjármű rejtett hibákat tartalmaz, keresetet nyújtott be a Bezirksgericht Salzburghoz (salzburgi kerületi bíróság, Ausztria), e bíróság joghatóságát az 1215/2012 rendelet 17. cikkére alapítva, amelyben kérte, hogy az alapeljárás alperesét szavatossági jogok érvényesítése címén 3257,52 euró megfizetésére kötelezzék. Keresetének alátámasztására az alapeljárás felperese azt állította, hogy a jelen ügyben fogyasztóként kötötte meg az adásvételi szerződést, és hogy az alapeljárás alperese az 1215/2012 rendelet 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében Ausztriába irányuló kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet végzett.

12 Az alapeljárás alperese e bíróság joghatóságának hiányára alapított kifogást terjesztett elő, és a fenti kereset megalapozottságát is vitatta. Állításai szerint az alapügy tárgyát képező adásvételi szerződés eladók vagy szolgáltatók közötti ügyletnek minősül, ami kitűnik a „Külön megállapodások” rovatban szereplő információkból, az árrés szerinti adózás figyelembevételével megállapított vételárból és az előzetesen felszámított héa felperes által tervezett levonásából. Következésképpen az alapeljárás alperese szerint a német bíróságok rendelkeznek joghatósággal az alapjogvita elbírálására.

13 2021. október 19-i végzésével a Bezirksgericht Salzburg (salzburgi kerületi bíróság) megállapította, hogy nem rendelkezik joghatósággal az alapügy elbírálására. E bíróság szerint, bár az alapeljárás felperese ténylegesen nem vállalkozó, az adásvételi szerződés aláírásával és az élettársnak az

alapeljárás alperesével kialakított kapcsolatba való bevonásával azt a benyomást keltette az alapeljárás alperesében, hogy vállalkozóként jár el. Az alapeljárás alperese ennélfogva joggal számíthatott arra, hogy eladó vagy szolgáltató közötti szerződéskötésre kerül sor, ezért nem teljesülnek az 1215/2012 rendelet 17. cikkének alkalmazási feltételei.

14 Az alapeljárás felperese e végzéssel szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Landesgericht Salzburghoz (salzburgi regionális bíróság, Ausztria), azaz a kérdést előterjesztő bírósághoz.

15 E bíróság kifejti, hogy a jelen ügyben nem vitatott, hogy az alapeljárás alperese, amelynek székhelye Németországban található, szintén Ausztriába irányuló kereskedelmi tevékenységet folytatott az 1215/2012 rendelet 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében, és kizárólag az képezi vita tárgyát, hogy az alapeljárás felperese fogyasztóként járt-e el az adásvételi szerződésnek az alapeljárás alperesével történő megkötésekor.

16 E tekintetben az említett bíróság rámutat arra, hogy bár az alapeljárás felperese azt állítja, hogy e szerződést munkavállalóként tevékenykedő magánszemélyként kötötte, az elsőfokú bíróság által tett megállapításokból következően nem kizárt, hogy e felperes a grafikusi és honlaptervezői szakmát szabadfoglalkozásúként gyakorolta. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy egy ilyen helyzet, amelyben valamely tény nem kellően bizonyítható, kárt okozhat-e az alapeljárás felperesének.

17 E bíróság álláspontja szerint, még ha megállapítást nyer is, hogy az alapeljárás felperese magáncélra vásárolta meg az érintett járművet, fennmarad a kérdés, hogy e körülmény az alapeljárás alperese számára is felismerhető volt-e.

18 Végül az említett bíróság arra keresi a választ, hogy azon átfogó értékelés keretében, amelyet annak megállapítása érdekében kell elvégeznie, hogy az alapeljárás felperese a jelen ügyben fogyasztóként kötötte-e meg az alapügy tárgyát képező szerződést, bizonyos jelentőséggel bírhatnak-e az ügy egyéb sajátos körülményei, vagyis az a tény, hogy az alapeljárás felperese a szerződés megkötéséhez szükséges lépések megtétele érdekében egy gépjármű-kereskedőt vett igénybe, az a körülmény, hogy az alapeljárás felperese a gépjárművet 2019 augusztusában haszonnal továbbértékesítette, vagy az, hogy a számlán nem tüntették fel a héát. Ez utóbbi szempontot illetően a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a héára vonatkozó német jogszabályok értelmében mind a vállalkozóknak történő értékesítés során, mind pedig a magánszemélyek részére történő értékesítés során előfordulhat, hogy a héát nem tüntetik fel külön a számlán.

19 E körülmények között a Landesgericht Salzburg (salzburgi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Jelentőséggel bír-e a felperes [1215/2012] rendelet 17. és 18. cikke értelmében vett fogyasztói minőségének értékelése során, hogy
   a) a felperes az általa az eljárásban megjelölt grafikusi és honlaptervezői tevékenységet az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában és közvetlenül azt követően kizárólag munkavállalóként vagy legalább részben szabadfoglalkozású tevékenység keretében is folytatta, és

b) milyen célból, tehát kizárólag a magánfogyasztásával kapcsolatos szükségleteinek kielégítése céljából, vagy többek között egy jelenlegi vagy jövőbeli szakmai vagy kereskedelmi tevékenységgel vagy céllal összefüggésben vásárolta meg a felperes a járművet?

2) Akkor sem hivatkozhat-e a felperes a továbbiakban fogyasztói minőségére, ha 2019 augusztusában továbbértékesítette a személygépkocsit, és jelentőséggel bír-e az ennek során elért nyereség?

3) Már csak azért is azt kell-e megállapítani, hogy a felperes nem minősül fogyasztónak, mert az alperes által előzetesen kidolgozott olyan adásvételi szerződést írt alá, amely a formanyomtatványon »cég«-ként jelölte meg a vevőt, és amely a kisebb betűkkel szedett »Külön megállapodások« cím alatt a »kereskedői ügylet/visszavétel és garancia kizárva/az átadásra csak a vételár átvételét követően kerül sor« szöveget tartalmazta, anélkül, hogy a felperes ezt kifogásolta volna, és utalt volna fogyasztói minőségére?

4) Be kell-e tudni a felperesnek az adásvétel során autókereskedőként közvetítői minőségben eljáró élettársa magatartását, amelyből az alperes a felperes vállalkozói minőségére következtethetett?

5) A fogyasztói minőség értékelése során a felperes terhére kell-e figyelembe venni, hogy az elsőfokú bíróság nem tudta megállapítani, hogy az írásbeli adásvételi szerződés milyen okból tér el a felperes élettársának korábbi ajánlatától a vevő megjelölése tekintetében, és attól, ami e tekintetben a felperes élettársa és az alperes egyik értékesítője közötti telefonbeszélgetések során elhangzott?

6) Jelentőséggel bír-e a felperes fogyasztói minősége szempontjából, hogy a felperes élettársa néhány héttel a gépjármű átvételét követően telefonon érdeklődött az alperesnél a hozzáadottérték-adó (héa) feltüntetésének lehetőségéről?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

20 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősülhet-e, figyelembe kell venni az e szerződés megkötésével elérni kívánt jelenlegi és jövőbeli célokat, valamint az e személy által gyakorolt tevékenység munkavállalói vagy szabadfoglalkozású jellegét.

21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 1215/2012 rendelet II. fejezetének 4. szakaszában foglalt joghatósági szabályok kivételt képeznek mind az e rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott általános joghatósági szabály alól, amely azon tagállam bíróságainak joghatóságát mondja ki, amelynek területén az alperes lakóhelye található, mind pedig az ugyanezen rendelet 7. cikkének 1. pontjában meghatározott, a szerződések esetén előírt különös joghatósági szabály alól, amelynek értelmében az eljárás tárgyát képező kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal (lásd analógia útján: 2018. január 25-i Schrems ítélet, C-498/16, EU:C:2018:37, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 Következésképpen a „fogyasztónak” az 1215/2012 rendelet 17. és 18. cikke szerinti fogalmát megszorítóan kell értelmezni, és – a szerződés céljára és természetére tekintettel – az említett személynek a szerződésben fennálló helyzetére, nem pedig az érintett személy szubjektív körülményeire kell hivatkozni, mivel ugyanazt a személyt bizonyos ügyletekkel kapcsolatban fogyasztónak, míg másokkal összefüggésben már gazdasági szereplőnek lehet tekinteni (2019. február 14-i Milijevović ítélet, C-630/17, EU:C:2019:123, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Kizárólag az egyén magánfogyasztásával kapcsolatos szükségleteinek kielégítését célzó, szakmai tevékenységtől vagy ilyen céltól függetlenül kötött szerződés tartozik azon különleges rendelkezések hatálya alá, amelyeket az említett rendelet a fogyasztó – mint gyengébbnek tartott fél – védelmére ír elő, ezzel szemben e védelem az – akár a jövőben gyakorolni tervezett – szakmai tevékenység célját szolgáló szerződés esetén indokolatlan (lásd ebben az értelemben: 2019. február 14-i Milivojević ítélet, C-630/17, EU:C:2019:123, 88. és 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ebből az következik, hogy az 1215/2012 rendelet 17–19. cikkében foglalt különös joghatósági szabályok főszabály szerint csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a felek között kötött szerződés célja az érintett áru vagy szolgáltatás szakmai vagy kereskedelmi tevékenységtől független felhasználása (2019. október 3-i Petruchová ítélet, C-208/18, EU:C:2019:825, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 Ami konkrétabban azt a személyt illeti, aki kettős céllal köt szerződést olyan felhasználásra, amelynek egyik része szakmai tevékenységére, másik része pedig magáncélokra irányul, a Bíróság megállapította, hogy e személy csak abban az esetben hivatkozhat az említett rendelkezésekre, ha az említett szerződésnek az érdekelt fél szakmai tevékenységével való kapcsolata olyan csekély, hogy az mellékesnek tekinthető, és így összességében véve elhanyagolható szerepet játszik abban az ügyletben, amely miatt a szerződés megkötésre került (2019. február 14-i Milijevović ítélet, C-630/17, EU:C:2019:123, 91. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 A fogyasztói minőségre hivatkozó személy által folytatott szakmai tevékenység jellegét illetően a Bíróság megállapította, hogy semmilyen, e tevékenység szabadfoglalkozású vagy munkavállalói jellege szerinti különbségtétel nem következik azon ítélkezési gyakorlatából, amely szerint csak azt kell vizsgálni, hogy a szerződést szakmai tevékenységtől vagy ilyen céltól függetlenül kötötték-e, így a munkavállalói tevékenység szintén az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „szakmai tevékenység” fogalma alá tartozik (lásd ebben az értelemben: 2022. október 20-i ROI Land Investments ítélet, C-604/20, EU:C:2022:807, 54. és 55. pont).

27 Ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az e rendelkezés értelmében vett fogyasztói minőség a szóban forgó szerződés megkötésével elérni kívánt szakmai vagy magánjellegű céltól függ. A szerződést kötő személyt ugyanis fogyasztónak kell tekinteni, ha e szerződés megkötése nem tartozik szakmai tevékenységének körébe, vagy kettős, részben szakmai, részben magánhasználati céllal kötött szerződés esetén, ha a szakmai tevékenység gyakorlása az összességében vett ügyletben elhanyagolható jelentőségű. Ezzel szemben a fogyasztói minőségre hivatkozó személy szakmai tevékenységének jellege nem releváns az ilyen minősítés szempontjából.

28 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett

rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősülhet-e, az e szerződés megkötésével elérni kívánt jelenlegi és jövőbeli célokat kell figyelembe venni, az e személy által gyakorolt tevékenység munkavállalói vagy szabadfoglalkozású jellegétől függetlenül.

A második, harmadik, negyedik és hatodik kérdésről

29 Második, harmadik, negyedik és hatodik kérdésével, amelyeket együttesen indokolt vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősíthető-e, figyelembe vehető az e személy magatartása által a másik félben keltett benyomás, amely többek között abból ered, hogy a fogyasztói minőségére hivatkozó személy nem reagált a szerződésnek az őt vállalkozóként megjelölő kikötéseire, azon körülményből, hogy a szerződés tárgyát is felölelő területen szakmai tevékenységet folytató olyan közvetítő révén kötötte meg e szerződést, aki ugyanezen szerződés aláírását követően azzal a kérdéssel fordult a másik félhez, hogy feltüntethető-e a héa a vonatkozó számlán, vagy pedig azon körülményből, hogy a fenti személy a szerződés tárgyát képező dolgot röviddel a szerződéskötést követően eladta, és adott esetben nyereséget szerzett.

30 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az első kérdésre adott válaszból kitűnik, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „fogyasztó” fogalmának elemzése keretében a nemzeti bíróságnak meg kell állapítania az e minőségére hivatkozó személy által a szerződés megkötése révén követett célokat, és amennyiben e szerződés kettős célra irányul, el kell döntenie azt a kérdést, hogy az említett szerződés nem elhanyagolható mértékben az érintett személy szakmai szükségleteinek kielégítésére vagy e személy magánjellegű szükségleteinek kielégítésére irányul.

31 E tekintetben e bíróságnak elsődlegesen az ügyiratokból objektív módon levezethető bizonyítékokra kell támaszkodnia, ezért ha ezek az információk elegendőek ahhoz, hogy a bíróság a szerződés céljára tudjon következtetni, felesleges annak vizsgálata, hogy a szerződő fél tudhatott-e vagy sem a szakmai vagy magáncélú használatról (lásd analógia útján: 2005. január 20 -i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 48. és 49. pont).

32 Amennyiben azonban ezen információk nem elegendőek, az említett bíróság azt is vizsgálhatja, hogy a feltételezett fogyasztó valóban olyan magatartást tanúsított-e a másik szerződő féllel szemben, amelyből ez utóbbi arra következtethetett, hogy a feltételezett fogyasztó szakmai célból járt el, és ezért a másik szerződő fél joggal nem tudott-e a jogügylet magánjellegéről (lásd analógia útján: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 51. pont).

33 Ilyen helyzet áll elő például akkor, ha a fél minden egyéb pontosítás nélkül olyan termékeket rendel, amelyek ténylegesen szakmai tevékenység gyakorlására szolgálhatnak, ha üzleti fejléccel ellátott levélpapírt használ, ha az áruszállítást üzleti címére kéri, vagy ha megemlíti a hozzáadottérték-adó visszatérítésének lehetőségét (lásd analógia útján: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 52. pont).

34 Ilyen helyzetben nem alkalmazhatók az 1215/2012 rendelet 17. és 18. cikkében meghatározott, a fogyasztói szerződésekre vonatkozó különös joghatósági szabályok, még akkor sem, ha a szerződésnek nincs jelentősebb szakmai indoka, tekintettel arra, hogy az egyént – figyelemmel a

jóhiszemű szerződő partnerében keltett benyomásra – úgy kell tekinteni, mint aki lemondott az említett cikkekben meghatározott védelemhez való jogáról (lásd analógia útján: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 53. pont).

35 Ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az a benyomás, amelyet azon személy magatartása kelt a másik szerződő félben, aki az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „fogyasztói” minőségére hivatkozik, figyelembe vehető annak megállapítása céljából, hogy e személyt megilleti-e az e rendelet 4. szakaszában előírt eljárási védelem.

36 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az alapeljárás felperese fogyasztónak való minősítése szempontjából jelentőséggel bírnak-e bizonyos ténybeli körülmények, nevezetesen az, hogy e felperes nem reagált a szerződésnek az őt vállalkozóként megjelölő kikötéseire, a gépjármű-kereskedőként is tevékenykedő élettársának e szerződés tárgyalásában való közreműködése, aki az említett szerződés aláírását követően azzal a kérdéssel fordult az alapeljárás alpereséhez, hogy feltüntethető-e a héa a vonatkozó számlán, vagy pedig a gépjárműnek röviddel a szerződéskötést követően történő eladása, és az ennek során esetlegesen szerzett nyereség.

37 E tekintetben először is pontosítani kell, hogy kizárólag e bíróság feladata, hogy a rendelkezésére álló valamennyi információ figyelembevételével, ideértve az alapeljárás alperesének jóhiszeműségét is, megállapítsa, hogy az alapeljárás felperese magatartásával azt a benyomást keltette-e, hogy szakmai célból jár el. Az említett bíróságnak vizsgálata során a szerződéskötés valamennyi körülményét figyelembe kell vennie, azzal hogy a később felmerült körülmények is relevánsnak bizonyulhatnak, amennyiben e vizsgálatot megerősítik.

38 Ami közelebbről azt a körülményt illeti, hogy az alapeljárás felperese nem reagált a szerződés őt vállalkozóként megjelölő rendelkezéseire, meg kell jegyezni, hogy e körülmény, amelyre egyébként a szerződés alapeljárás alperese általi szövegezésének módja is magyarázatul szolgálhat, önmagában nem meghatározó az alapeljárás felperesének az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt joghatósági szabály által biztosított kedvezményből való kizárása szempontjából. Mindazonáltal az ilyen tétlenség, amelyet egyéb információk is megerősítenek, azt valószínűsítő körülménynek minősülhet, hogy az alapeljárás felperesének magatartása az alapeljárás alperesében azt a benyomást kelthette, hogy szakmai célból járt el.

39 Ily módon a kérdést előterjesztő bíróság által végzett vizsgálat szempontjából relevánsnak bizonyulhat az a körülmény, hogy egy közvetítő – aki egyben gépjármű-kereskedő is – közreműködött a szerződés megtárgyalásában, és az a tény, hogy röviddel e szerződés megkötése után az utóbbi közvetítő érdeklődött arról, hogy a héa feltüntethető-e a fentiek kapcsán kiállított számlán. E tekintetben e bíróságnak a német héaszabályozás sajátos jellemzőit is figyelembe kell vennie, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy mind a vállalkozóknak történő értékesítés során, mind pedig a magánszemélyek részére történő értékesítés során előfordulhat, hogy a héát nem tüntetik fel külön a számlán.

40 Ezzel szemben, ami a szerződés tárgyát képező dolog továbbértékesítését és az alapeljárás felperese által ily módon szerzett esetleges nyereséget illeti, e körülmények első ránézésre nem tűnnek relevánsnak azon benyomás meghatározása szempontjából, amelyet e felperes az alapeljárás alperesében keltett. Mindazonáltal nem zárható ki, hogy azokat a kérdést előterjesztő bíróság a rendelkezésére álló információk átfogó értékelése keretében is figyelembe veheti.

41 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második, harmadik és negyedik kérdésre, valamint a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősíthető-e, figyelembe vehető az e személy magatartása által a másik félben keltett benyomás, amely többek között abból ered, hogy a fogyasztói minőségére hivatkozó személy nem reagált a szerződésnek az őt vállalkozóként megjelölő kikötéseire, azon körülményből, hogy a szerződés tárgyát is felölelő területen szakmai tevékenységet folytató olyan közvetítő révén kötötte meg e szerződést, aki ugyanezen szerződés aláírását követően azzal a kérdéssel fordult a másik félhez, hogy feltüntethető-e a héa a vonatkozó számlán, vagy pedig azon körülményből, hogy a fenti személy a szerződés tárgyát képező dolgot röviddel a szerződéskötést követően eladta, és adott esetben nyereséget szerzett.

Az ötödik kérdésről

42 Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben a nemzeti bíróság rendelkezésére álló információk átfogó értékelése keretében lehetetlennek bizonyul a jogilag megkövetelt módon meghatározni a szerződéskötés bizonyos körülményeit, különösen e szerződés elemei vagy közvetítő e szerződéskötés során való közreműködése kapcsán, kétség esetén azon személy javára kell dönteni, aki az e rendelkezés értelmében vett „fogyasztói” minőségére hivatkozik.

43 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy e kérdést annak a kérdést előterjesztő bíróság általi vizsgálata keretében terjesztették elő, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése alapján az osztrák bíróságok rendelkeznek-e joghatósággal az alapeljárás elbírálására. Az eljárás e szakaszában az említett bíróság nem értékeli sem a kereset elfogadhatóságát, sem annak megalapozottságát, hanem kizárólag a bíróság államával fennálló azon kapcsoló elveket azonosítja, melyek e rendelkezés értelmében igazolhatják joghatóságát. Az említett bíróság tehát kizárólag a joghatóságának vizsgálata céljából bizonyítottnak tekintheti a felperes releváns állításait (lásd analógia útján: 2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Abban az esetben azonban, ha az alperes vitatja a felperes állításait, mind az 1215/2012 rendelet alkalmazásának alapjául szolgáló megfelelő igazságszolgáltatás célkitűzése, mind pedig a bíróság feladatai ellátásával kapcsolatos autonómiájának tiszteletben tartása megköveteli, hogy az eljáró bíróság a rendelkezésére álló összes információra figyelemmel – adott esetben az alperes kifogásait is beleértve – vizsgálhassa meg joghatóságát (lásd analógia útján: 2016. június 16-i Universal Music International Holding ítélet, C-12/15, EU:C:2016:449, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Azon bizonyító erőt illetően, amelyet ezen információknak a bizonyítékok átfogó értékelése keretében tulajdonítani kell, e szempont kizárólag a nemzeti jog hatálya alá tartozik. Az 1215/2012 rendelet célja ugyanis nem a tagállamok eljárási szabályainak egységesítése, hanem a polgári és kereskedelmi ügyekkel kapcsolatos jogviták megoldására vonatkozó bírósági joghatóság megosztása (2021. október 6-i TOTO és Vianini Lavori ítélet, C-581/20, EU:C:2021:808, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 A jelen ügyben tehát a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy megvizsgálja a rendelkezésére álló, az alapeljárás tárgyát képező szerződés megkötésének körülményeire, különösen arra vonatkozó információkat, hogy az alapeljárás felperesét abban milyen okból jelölték meg vállalkozóként, valamint mire terjedtek ki a közvetítő és az alapeljárás alperesének munkatársai között e szerződés tárgyalása során folytatott megbeszélések, és annak a rendelkezésére álló valamennyi információ alapján történő értékelése, hogy a fentieknek a nemzeti jog szabályai szerint milyen bizonyító erőt kell tulajdonítani, azt a kérdést is beleértve, hogy adott esetben kétség esetén kinek a javára kell dönteni, ha lehetetlennek tűnik egyes fenti körülmények jogilag megkövetelt módon történő meghatározása.

47 Egyébiránt, bár a Bíróság kétségkívül kimondta, hogy a kétség esetén főszabály szerint annak javára kell dönteni, aki a fogyasztói minőségre hivatkozik, ha az ügy iratai alapján rendelkezésre álló objektív körülmények nem elegendőek annak megállapításához, hogy a kettős célú szerződéskötés alapjául szolgáló ügylettel összefüggésben jelentős szakmai cél merült fel (lásd analógia útján: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 50. pont), ebből az ítélkezési gyakorlatból nem lehet arra következtetni, hogy a fogyasztói szerződések tekintetében fennálló joghatóságra vonatkozó rendelkezések hatékony érvényesülése megköveteli, hogy kétség esetén annak a javára döntsenek, aki a szerződés megkötésével összefüggő valamennyi körülmény, különösen pedig az e személy magatartására vonatkozó körülmények tekintetében a fogyasztói minőségre hivatkozik (lásd analógia útján: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 51. pont).

48 A fenti megfontolásokra tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a nemzeti bíróság rendelkezésére álló információk átfogó értékelése keretében lehetetlennek bizonyul a jogilag megkövetelt módon meghatározni a szerződéskötés bizonyos körülményeit, különösen e szerződés elemei vagy közvetítő e szerződéskötés során való közreműködése kapcsán, e bíróságnak a nemzeti jog szabályai szerint kell értékelnie ezen információk bizonyító erejét, azon kérdést is beleértve, hogy kétség esetén azon személy javára kell-e dönteni, aki az e rendelkezés értelmében vett „fogyasztói” minőségére hivatkozik.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősülhet-e, az e szerződés megkötésével elérni kívánt jelenlegi és jövőbeli célokat

kell figyelembe venni, az e személy által gyakorolt tevékenység munkavállalói vagy szabadfoglalkozású jellegétől függetlenül.

2) Az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

annak meghatározása érdekében, hogy az e rendelkezés c) pontjának hatálya alá tartozó szerződést kötő személy az említett rendelkezés értelmében vett „fogyasztónak” minősíthető-e, figyelembe vehető az e személy magatartása által a másik félben keltett benyomás, amely többek között abból ered, hogy a fogyasztói minőségére hivatkozó személy nem reagált a szerződésnek az őt vállalkozóként megjelölő kikötéseire, azon körülményből, hogy a szerződés tárgyát is felölelő területen szakmai tevékenységet folytató olyan közvetítő révén kötötte meg e szerződést, aki ugyanezen szerződés aláírását követően azzal a kérdéssel fordult a másik félhez, hogy feltüntethető-e a hozzáadottérték-adó a vonatkozó számlán, vagy pedig azon körülményből, hogy a fenti személy a szerződés tárgyát képező dolgot röviddel a szerződéskötést követően eladta, és adott esetben nyereséget szerzett.

3) Az 1215/2012 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben a nemzeti bíróság rendelkezésére álló információk átfogó értékelése keretében lehetetlennek bizonyul a jogilag megkövetelt módon meghatározni a szerződéskötés bizonyos körülményeit, különösen e szerződés elemei vagy közvetítő e szerződéskötés során való közreműködése kapcsán, e bíróságnak a nemzeti jog szabályai szerint kell értékelnie ezen információk bizonyító erejét, azon kérdést is beleértve, hogy kétség esetén azon személy javára kell-e dönteni, aki az e rendelkezés értelmében vett „fogyasztói” minőségére hivatkozik.

Aláírások